

# Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/14410,Solidarnosc-pismo-S-Regionu-Gdansk.html>  
2023-03-29, 12:19

## Solidarność (pismo „S” Regionu Gdańsk)

„Solidarność”, pismo „S” Regionu [Gdańsk](#) wydawane w Gdańsku, potocznie nazywane *gdańskimi lwami* z powodu umieszczonych w winiecie charakterystycznych dla Gdańska sylwetek lwów.

23 VIII 1980 – 13 XII 1989 ukazało się 246 nr. 23-31 VIII 1980 (nr. 1-14) – dziennik MKS Stoczni Gdańskiej im. Lenina z podtytułem: „Strajkowy biuletyn informacyjny” o obj. 4 s. w formacie A5 w nakładzie 40 tys. egz., opublikowano też nr nadzwyczajny z projektem statutu „S”. 24 IX 1980 – 23 XI 1981 (nr. 15-62) wydawane legalnie z kolejnymi podtytułami: „Biuletyn informacyjny”, „Pismo MKZ NSZZ «Solidarność» z siedzibą w Gdańsku”, „Pismo NSZZ Zarządu Regionu w Gdańsku”, „Pismo Zarządu Regionu NSZZ «Solidarność»”, o obj. ok. 20 s. w formacie A4. Od 30 I 1982 (4 nr.) podtytuł: „Pismo NSZZ «Solidarność» (st. wojny)”, następnie „Pismo NSZZ «Solidarność» z siedzibą w Gdańsku”, o obj. 4 s. w formacie A4, drukowane na powielaczu przez członków SKS NZS Trójmiasto. Od 7 IV 1982 (z numeracją nieuwzględniającą nr. wydrukowanych na powielaczu) podtytuł: „Pismo Regionu Gdańskiego”, w formacie A3, następnie A4 (o obj. 4 s.), czasami A5 (o obj. 8 s.), drukowane na offsecie, początkowo w nakładzie kilku tys., od 1984 42-60 tys. egz.; wychodziło najczęściej co 2 tyg. Od 1990 wydawane oficjalnie, od 1994 jako miesięcznik ZR Gdańsk „S” w zmienionej szacie graficznej pt. „Magazyn Solidarność”.

W składzie redakcji: Konrad Bieliński i Krzysztof Wyszowski, we współpracy z Ewą Milewicz, (do 31 VIII 1980), Mariusz Wilk, Joanna Duda-Gwiazda i Joanna Wojciechowicz we współpracy z innymi jednocześnie publikującymi w serwisach Biura Informacji Prasowej „S” i „Samorządności”; zdjęcia: Jacek Awakumowski; od V 1982: Maciej Łopiński, Magda

Modzelewska, Bernadetta Stankiewicz (także wyklejanie makiety, rozwożonej na rowerze przez weterana z AK, por. Kardana, rencistę z gdańskiej Zaspły), Andrzej Liberadzki (od lata 1982), Bogdan Borusewicz, Andrzej Ereciński (od 1986, po aresztowaniu B. Borusewicza, b. dziennikarz tygodnika „Czas”), Barbara Erecińska; po aresztowaniach w XII 1982: Marian Terlecki we współpracy z A. Liberadzkim i Janem Jakubowskim; łączniczka przekazująca teksty i sporządzająca makiety: M. Modzelewska. Od 1987 M. Łopiński przekazał pismo niedoświadczonym licealistom związanym z FMW: Jackowi Kurskiemu, Piotrowi Semce (uczniowie III LO w Gdańsku) oraz Mariuszowi Wilczyńskiemu (uczeń IX LO w Gdańsku, redaktor naczelny do poł. 1988). Od 1988/1989 w składzie jawnej redakcji w ZR gdańskiej „S”: Maciej Żakiewicz (redaktor odpowiedzialny), Lech Parell, Wojciech Szelağ i Marek Trzebiatowski; od końca 1990: Mira Mossakowska, Barbara Madejczyk-Krasowska i Małgorzata Kuźma; od 1993 redaktorzy naczelny: Leszek Biernacki i M. Kuźma (od połowy 1997). Autorzy m.in.: Andrzej Gołębiewski, Zbigniew Gach, M. Łopiński, A. Liberadzki, M. Wilk oraz Edmund Szczesiak, Maciej Borkowski, B. Erecińska (komentowanie wydarzeń politycznych w kraju).

Druk (na początku 1982): Wojciech Drozd z NZS (student architektury na Politechnice Gdańskiej), Zbigniew Nowek i Marek Wachnik (z NZS z Torunia), Bogdan Dzidziuszko (z WPHW), Wojciech Falkowski oraz Albina i Izabela Ziętarskie – grupa zorganizowana przez Piotra Kapczyńskiego – w domu Ewy i Bogumiła Siomów-Oświęcimskich (przy ul. Beniowskiego w Gdyni-Grabówku); od lata 1982 do 1989 drukowano w drukarni w domu pp. Witkowskich w Oliwie (przy ul. Piastowskiej), w piwnicach pod fundamentami domu, poza jego obrębem; zaopatrzenie w blachy do druku na offsecie: Marek Mrozowski z Dalmoru. Część nakładu drukowano w kolorze niebieskim, a część w czarnym, co miało sugerować SB, że jest kilka drukarni. Drukiem zajmowało się także, do czasu zerwania współpracy z „S” w połowie 1983, środowisko RMP na czele z Mirosławem Rybickim i Sławomirem Sobolem. Od 1984 RKK w Gdańsku dysponowała profesjonalnymi drukarniami: jedną w piwnicach w kupionym domu w Gdyni (na bazie tej drukarni

powstało wydawnictwo Kształt) i drugą zorganizowaną przez Zbigniewa Dąbrowskiego oraz drukarniami powielaczowymi, sitowymi i tzw. rezerwowymi, utworzonymi przez Andrzeja Michałowskiego, które zaczynały działać po wpadce poprzednich (A. Michałowski zorganizował także ekipę, która drukowała „Solidarność”); razem z B. Borusewiczem wpadły dwie z nich – w Gdańsku na Olszynie i Stogach.

Publikowano informacje, felietony, oświadczenia i relacje z wydarzeń, także instrukcje, jak należy działać w podziemiu. Wyjaśniano, że RKK nie ma możliwości bezpośredniego wpływu na organizację i działalność poszczególnych KZ, którym może służyć jedynie pomocą poligraficzną i informacyjną. W nr. 1 offsetowym (z 7 IV 1982) RKK „S” Regionu Gdańsk (formalnie powstała 6 V 1982) opublikowała oświadczenie z 16 III 1982, w którym informowała m.in.: „podstawową formą wyrażania naszej opinii będą oświadczenia i publikacje na łamach wydawanego przez nas pisma «Solidarność» Regionu Gdańskiego, stanowiącego kontynuację tygodnika ZR Gdańskiego «S»”. Pod oświadczeniem podpisali się: B. Borusewicz, Aleksander Hall, Stanisław Jarosz, Bogdan Lis oraz Marian Świtek; zamieszczono ponadto ważny tekst polityczny "Kompromis bez kapitulacji", w którym m.in. pisano, że złudzeniem jest nadzieja na szybkie zbudowanie państwa demokratycznego bez starcia z komunistyczną władzą, do czego społeczeństwo i „S” nie są przygotowani; zwrócono uwagę na zagrożenia: z jednej strony na rezygnację i obojętność, z drugiej na tendencje odwetowe; wskazano, że podstawowym celem jest: „doprowadzenie do zniesienia stanu wojennego, uwolnienie wszystkich internowanych, aresztowanych i skazanych z przyczyn politycznych po 13 grudnia, przywrócenie Związkowi prawa do rozwijania statutowej działalności i utrzymania jego niezależności”. Prowadzić do tego miała droga kompromisu i ugody z władzą.

Pismo finansowane przez RKK w Gdańsku. Kolportowane na początku stanu wojennego w regionie m.in. przez członków NZS, RMP i portowców działających niezależnie od siebie, Marię Pomianowską, Irenę Dubynę, Feliksa i Z. Dąbrowskich, Jacka Kozłowskiego, Mariusza Gawrona, Marka Kubasiewicza, Tomasza Matulańca oraz L. Biernackiego (u którego w

mieszkań w I połowie 1982 była także skrzynka kontaktowa „Tygodnika Mazowsze”); ze środowiska RMP do 1983 m.in.: przez Wiesława Walendziaka, Jarosława Kurskiego, Łukasza Żelewskiego i Wojciecha Ostrowskiego.

W XII 1982 aresztowano na kilka mies. M. Łopińskiego i innych członków redakcji, zatrzymanych w mieszkaniu, w którym ukrywał się M. Wilk (także Krzysztofa Bieleckiego z żoną, wypuszczonych po 48 godz.); M. Łopińskiego wypuszczono wcześniej (w IV 1983) ze względu na stan zdrowia. We IX 1986 uwolniono na mocy amnestii B. Borusewicza.

*Leszek Biernacki*

[Gdańsk, Region Gdańsk](#)

[Poprzedni](#)  
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)